

nagađajući koliko bi to čudo moglo biti debelo. Kad misle da ih nitko ne gleda, zatrče se i pokušavaju se klizati.

Po podne, pogotovo ako se promoli sunce, na obali se pojavljuju gledaoci. Stoje na visokom bajeru i promatraju rijeku kao da je prvi put vide, kimaju glavama, pokazuju djeci što je učinila zima i strogo im zabranjuju da siđu dolje i iskušaju kakav je led. Pokušavaju se sjetiti koje se godine Dunav posljednji put mrznuo, kako je to izgledalo i kakva je bila ta zima. Pričaju o onome što su slušali od starijih, a i o onome što sami znaju: o nekadašnjim zimama, o hodanju preko leda, o ledolomcima koji sad dolaze iz Mađarske. Obavezno tada pričaju i legendu o svatovima, premda nema čovjeka koji je ne bi znao. Ide ovako.

Prije više decenija (obično se kaže: prije rata, možda prije ovoga, možda prije onoga tamo, a možda i prije nekoga još ranijeg) dogodio se strašan slučaj. Došli su u grad svatovi s druge strane Dunava, po djevojku, a noću, ili pred samu zoru, vraćali su se na bačku stranu. Led je bio čvrst, ali je već bila kasna zima, veljača ili ožujak, i naglo je zapuhao nekakav topli vjetar. Oni su jurili preko leda na sanjkama ukrašenim praporcima, ručnicima, ružmarinom, zastavama, konji su bili okićeni, svatovi su imali zastavice na šeširima i svi su, čini se, bili i pomalo pijani. Kad su bili negdje na sredini Dunava, led je puknuo i odjednom se stvorila rupa. Valja znati da se led na Dunavu ne topi tako da se pomalo tanji i odlazi s vodom, nego se odjednom provali, stvore se rasjeline, i debele sante krenu niz vodu. Tako je bilo i tada. Puklo je, i oni su potonuli. Po jednima, bile su samo jedne sanjke. Po drugima, bila je cijela povorka. Svi su se utopili, i to je bilo veoma žalosno.

Oni koji slušaju obično malo pošute, onda zakimaju glavom. Premda znaju priču još od djetinjstva, ne

mogu se oteti njezinoj čaroliji, jer sve je u njoj lijepo: svadba, mladenci, prijatelji, obred, sve pod led. Tek nakon nekog vremena probudi se u njima zdravi skepticizam, pa počnu uvjeravati da je sve to čista izmišljotina, ili da se dogodilo posve drugačije, da nisu bili svatovi nego pijani kirijaši, da nije ni bilo leda nego su se prevrnuli sa skele, ili, u svakom slučaju, da nije sve bilo baš tako okruglo i simbolično.

Njih zapravo zbunjuje smrznuti Dunav, pa zato teško podnose priču o svatovima, kao što teško podnose i sam smrznuti Dunav. Zato mnogi razbijaju led sjekalom: zbunjenost je pravi razlog, a ne ono što kao razlog navode. A navode bilo što. Nekada su to radili najviše ledari. Dolazili su na Dunav sanjkama, pa su razbijali led, vadili ga i rezali posebnim alatom u pravilne blokove, a onda ga odvozili u svoje radionice. Led bi tada omatali slamom, polijevali kemikalijama i trpali ga u podrumu i specijalna spremišta. Tamo su ti zeleni komadi Dunava čekali vrijeme kad će se rijeka od koje su otkinuti opet napuniti čamcima, brodovima i kupačima. Tada bi ih prodavali mesarima, birtašima i boljim obiteljima: nije u to vrijeme bilo frižidera, ali je postojao *ajskastn*. U njemu se hladilo meso i druge namirnice, i dvaput tjedno ledarski šegrti u gumenim rukavicama i debelim pregačama nosili bi led kroz ljetnu vrevu u prodavaonice na korzu.

Danas također razbijaju led, jedni zato da bi kroz rupe pecali, tvrdeći kako ribe, kad vide svjetlo, nagnu kao lude prema otvoru u ledu. Drugi razbijaju led zato da bi se kupali, praveći se pomalo važni, treći ga razbijaju iz obijesti. Nikome nije krivo što se to radi, osim, možda, djeci: ona vole sve što je savršeno, pa im je drago da i led na Dunavu izgleda kao nešto definitivno.

A tako i biva. Dunav se nikad ne smrzne nakratko, nikada to ne traje manje od mjesec dana. Tako sve